

ΠΑ.ΣΟ.Κ.: 'Απ' τίς τρεῖς στή μία στρατηγική

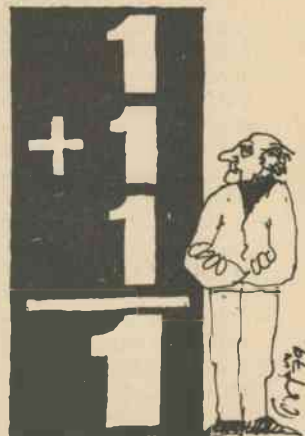
19a

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΑΝ στά τελευταία τεύχη τοῦ **ΑΝΤΙ** δύο ἄρθρα σχετικά μέ τή στρατηγική τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** Στεο πρώτο ὁ **Κ. Ἐπιτροπάκης** – πού ὑποθετούμε πώς θέλησε νά ὑπογράψει μέ φόντο τήν **Κ. Ἐπιτροπή** – οὐσιαστικά παρουσιάζει τήν ἐξῆς ἀποψη: Ἐν ὅψει τῆς ἀνάληψης τῆς ἐξουσίας ἀπό τό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.**, πρέπει μέσα ἀπό ὀριζόμενες διαδικασίες (συνέδριο, ἀναστελεχόμενες ὁργάνων, δημοσιεύσεις κλπ.) νά προωθηθοῦν καί προβληθοῦν οἱ προσωπικότητες τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** καί οἱ ἀντίστοιχες ἀπόψεις καί προγράμματα, πού θά καθιστοῦσαν βιώσιμη τήν Κυβερνήσή του.

ΣΤΟ δεύτερο ἄρθρο ὁ **Μ. Νικολινάκος** προτείνει μία στρατηγική πού περιλαμβάνει τόν ἐκδημοκρατισμό τοῦ ἀστικού κράτους ἀπ' τήν Κυβέρνηση τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** σέ πρώτη φάση, ὀρισμένες θεσμικές ἀλλαγές, καθώς καί δομικές σέ μερικούς βασικούς τομείς – ταυτόχρονα ἀκίνδυνες γιά τή «δημοκρατία» – σέ δεύτερη φάση, καί τέλος τή σοσιαλιστική ὁλοκλήρωση κάτω ἀπό συνθήκες παγιωμένης «δημοκρατίας».

ΣΤΟ κείμενο πού ἀκολουθεῖ γίνεται μία συνοπτική προσωπική παρουσίαση καί ἀξιολόγηση τριῶν στρατηγικῶν πού ἀντιπροτείνονται στό ἐσωτερικό τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.**, καθώς καί τῶν ἀντίστοιχων πολιτικῶν τάσεων καί κοινωνικῶν ἐρεισμάτων τους. Γίνεται ἀκόμα ἀναφορά σέ μερικούς ὁρους ἀνάπτυξης τῆς τρίτης ἀπ' αὐτές.

— τοῦ **Α. Ζερβού** —

ΤΗΝ κοινωνική βάση τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** ἀποτελοῦν σύμφωνα μέ τή διακήρυξή του, ἀλλά καί γιά τή γνώμη μας, ὅλες οἱ μὴ προνομιούχες τάξεις καί στρώματα τῆς χώρας μας. Ἀπ' αὐτή τήν ἀποψη, τό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** διεκδικεῖ τοὺς ἰδίους ἀκριβῶς χώρους μέ τ' ἄλλα κόμματα τῆς ἁριστερᾶς, σέ τρόπο πού τό ζήτημα τῆς συγκριτικῆς ἐπιρροῆς του σ' αὐτούς, δέν ἀφορᾷ διαφοροποιήσεις τῶν συμφερόντων τους, ἀλλά ἀποτελεῖ ζήτημα ὑποκειμενικῶν δυνατοτήτων ἐπέμβασης σ' αὐτούς τοὺς χώρους, ὅπως καθορίζονται ἀπ' τὰ προβλήματά τους, τὰ βιώματά τους καί τό δοσμένο κάθε φορά ἐπίπεδο συνειδητότητάς τους.

ΓΙΑ τή μεγάλη πλειοψηφία τῶν ὁπαδῶν τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.**, ἀλλά καί τῶν ὄσων σχετικά ἄμεσα θά καταστοῦν ὁπαδοί του, τό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** ἐκφράζει μία συγκεκριμένη δυνατότητα «ἀλλαγῆς», ἀπό πολλοῦ ποθομένης. Σχετικά λειτουργοῦν ἀνάμεσα στοὺς πολυπληθεῖς ὑποψήφιους ὁπαδούς ἀνασχέσεις τοῦ τύπου «σταθερότητα ἀντί γιά περιπέτεια» πού ἀναφέρονται κύρια σέ ἐξωτερικούς κινδύνους (ἐπεμβάσεις) καί ἐλάχιστα στὸν «κίνδυνο τῶν τάνκς» μιάς καί ὁ «εἰρηνικός δρόμος» τοῦ «Ἀντρέα» ἔχει πείσει ἕνα λαό πού δέν διαπιστώνει καί μεγάλες διαφορές ἀνάμεσα στήν ἐφταετία καί τήν κατοπινὴ πενταετία. Ὅσον ἀφορᾷ τήν κατανόηση τοῦ χαρακτήρα, τοῦ θάθους, καί τῆς ἔκτασης τῆς «Ἀλλαγῆς», συμφωνοῦμε τόσο μέ τόν **Κ. Ἐπιτροπάκη** (ἀντιδεξιὰ ἀλλαγή) ὅσο καί μέ τόν **Μ. Νικολινάκο** (ἀντίδραση στή δεξιὰ – ἐλπίδα). Αὐτό σημαίνει πώς τώρα, μακριά ἀπὸ ὁράτα διλήμματα, ὁ κοινωνικός χώρος τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** θά μπορούσε νά στηρίξει πολὺ διαφορετικές κυρίαρχες φυσιογνωμίες στό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** καί ἔτσι σάν διαμορφωτικός παράγοντας τῆς φυσιογνωμίας του παρουσιάζει μεγάλη ἐλαστικότητα. Ἀποκοτῶν ἐπομένως μεγαλύτερη βαρύτητα ἄλλοι παράγοντες ἀπ' τοὺς ὁποίους ὁ κυριότερος εἶναι ἡ κοινωνική καί πολιτικὴ σύνθεση τοῦ ὁργανωμένου **ΠΑ.ΣΟ.Κ.**

Ἡ **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ** σύνθεση τοῦ ὁργανωμένου **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** ἀντιπροσωπεύει τήν γενικότερη κοινωνική του βάση (ἀγρότες, ἐργάτες, μισθωτοὶ γενικότερα, μικρομεσαῖοι ἐπιχειρηματίες καί ἐπαγγελματίες, νεολαῖοι). Σχετικά πρέπει νά παρατηρήσουμε:

- Γιά ἄρκετά μεγάλο διάστημα, ἡ ἀναλογία ὁργανωμένης πρὸς κοινωνική βάση τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** παραμένει σταθερὰ χαμηλὴ.

- Ὑπάρχει δυσανάλογη ἀντιπροσώπευση τῆς κοινωνικῆς βάσης στήν ὁργάνωση, δηλαδὴ ὑπο-αντιπροσώπευση τῶν ἀγροτῶν-ἐργατῶν, ὑπερ-αντιπροσώπευση τῶν μικρομεσαίων ἐπιχειρηματιῶν – ἐλεύθερων ἐπιστημόνων.

- Ἡ ὁργανωμένη βάση τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** παρουσιάζει, ἀνάλογη μέ τήν κοινωνική, ἀνοχή ἐναλλακτικῶν κύριων χαρακτηριστικῶν καί ἐπιλογῶν τοῦ φορέα ἀν καὶ πολὺ μικρότερης ἔκτασης.

- Τά κεντρικά ἢ περιφερειακά ὅργανα τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** στελεχώνονται ὑπερβολικά ἀπὸ μικρομεσαίους ἐπιχειρηματίες καί ἐπιστήμονες.

- Οἱ τελευταῖοι, στά πλαίσια τῆς ὁργάνωσης διαφοροποιοῦνται ὡς πρὸς τὰ συμφέροντα καί τό ρόλο τους σέ σχέση μ' αὐτούς τοῦ ἀντίστοιχου κοινωνικοῦ χώρου, ἀπ' τό λόγο τῶν μ' ἑαυτὸν προοπτικῶν σταδιοδρομίας τους στό μηχανισμό τῆς ὁργάνωσης ἢ στή διοίκηση, στήν ἐξουσία.

ΑΠΟ ΤΗΝ ἄλλη μεριά οἱ πολιτικές καταβολές τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** ἐντοπίζονται στό δημοκρατικὸ Κίνημα τοῦ Ἀνένδοτου, στὸν ἔντονο προβληματισμό μερίδας τῆς παραδοσιακῆς Ἀριστερᾶς καί στήν ἀντίσταση τῆς ἐφταετίας στήν Ἑλλάδα καί τό ἐξωτερικό. Ἰδιαίτερα πρέπει νά ἐπισημανθεῖ ἐδῶ ὁ ρόλος τοῦ **Α. Παπανδρέου**. Ὁ γίος

τοῦ προοδευτικοῦ ἀστικοδημοκράτη πολιτικοῦ, κομιστῆς μιάς νεανικῆς ἐμπειρίας τοῦ παραδοσιακοῦ ἀριστεροῦ χώρου, ἀναλυτῆς μιάς πραγματικότητας καί ἰδεολογίας πού γνώρισε καλὰ στήν καθηγητικὴ του θητεία στά κέντρα σχεδιασμοῦ τῆς, βασικός συντελεστής τόσο τοῦ Ἀνένδοτου, ὅσο καί τοῦ ἐφτάχρονου ἀγώνα, συνέβαλε ἀποφασιστικά στό μετασχηματισμό αὐτῶν τῶν καταβολῶν, στήν πραγματικότητά τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** Ἐτσι σάν κύημα τῆς κοινωνικῆς του βάσης καί τῆς πολιτικῆς του προῖστορίας, τό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** ἐμφανίζει σήμερα μιά συγκεκριμένη πολιτικὴ σύνθεση.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ πρώτα νά ἀναφερθοῦμε σέ ὀρισμένες πολιτικές ὁμάδες καί πρόσωπα, πού συνολικῶς ἀντιθέσεις πρὸς τό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** ἢ συγκυριακὰ ὀξυμένες ἐντάσεις δευτερευουσῶν ἀντιθέσεων ἔχουν ἤδη θέσει ἐκτός κόμματος. Πρόκειται γιά εἰσοδιστῆς Τροτσκιστές, σοσιαλδημοκρατικές ἢ φιλελεύθερες ὁμάδες, ἀκόμα καί μαρξιστές. Πρέπει ἀκόμα νά ἀναφέρουμε μιά ἀσήμαντη πολιτικὴ τάση τόσο ἀπὸ ἀποψη μεγέθους, ὅσο καί προοπτικῶν τοῦ ρόλου τῆς, τοὺς αὐτοαποκαλούμενους νεομαρξιστές – τριτοκοσμικούς, μέ βασικά χαρακτηριστικά τὰ ὑπερarisτέρὰ καί διμετωπικά συνθήματα καί τὴ λικβινταριστικὴ – φιλελεύθερη πραχτική. Μετά ἀπ' αὐτά, ὡς σταθούμε στίς βασικές πολιτικές μερίδες τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.**

ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ μεγάλη μερίδα ἀποτελοῦν οἱ κεντροαριστεροὶ δημοκράτες. Ἐκφράζονται ἀπ' τή μεγαλύτερη μερίδα τῆς **Κ.Ο.** καί ἀποτελοῦνται ἀπ' τό σύνολο τῶν στελεχῶν τῶν προσωπικῶν κομματαρχικῶν μηχανισμῶν, νεότευκτων ἢ κληρονομημένων ἀπ' τήν **Ε.Κ.** Στηρίζονται στίς πέρα ἀπ' τήν ὁργανωτικὴ ἐμβέλεια τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** προβληματιζόμενες μάζες καί στά λιγότερα συνειδητὰ ὁργανωμένα στοιχεῖα, κύρια ἀγρότες καί μικρομεσαίους ἐπιχειρηματίες. Ἐντονα ἀντικομμουνιστές, ὁραματίζονται «τό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** στήν Κυβέρνηση ἀντί γιά τὴ δεξιὰ» καί τοὺς ἑαυτοὺς τους, βασικά στοιχεῖα ἐνός κρατικοῦ μηχανισμοῦ πού στά πλαίσια μιάς ἀστικής «προοδευτικῆς» πραγματικότητας θά πραγματοποιοῦσε τό «δυνατό» γιά τό λαό, ἀλλά ἔξω ἀπ' αὐτόν. Ἐσωτερικά στό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.**, ἐπιδίδουν τὴ μετατροπὴ τῆς ὁργάνωσης σέ βοηθητικὸ στοιχεῖο τῶν κομματαρχικῶν μηχανισμῶν καί τὴν ὑποβάθμιση τῶν λειτουργιῶν καί τῆς συνειδήσης. Ἀντιμάχονται τοὺς μαρξιστές στό **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** καί τήν «ἐπαναστατημένη» νεολαία ἐνωμένοι, παρά τίς μεταξύ τους ἀντιθέσεις στοὺς χώρους κοινῶν διεκδικήσεων. Ἀναπληρώνουν ὥστόσο τίς μεγάλες ἀδυναμίες ἐπέμβασης τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** στοὺς μαζικούς χώρους, ἰδιαίτερα στήν ἐπαρχία. Ἀκόμα, στήν πλειοψηφία τους σέβονται τὴ νομιμότητα τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** καί παρά τίς πιέσεις τους πρὸς τόν Παπανδρέου θεωροῦν καταστροφικὴ γι' αὐτοὺς τὴ ρῆξη μαζί του. Διμετωπικοὶ στὸν ἑλληνικὸ πολιτικὸν χώρο, τελευταῖα ἔχουν μερικὲς φορές ἀντιμετωπίσει τοὺς μαρξιστές τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** «ἀπὸ ἀριστερά» γιά λόγους τακτικῆς. Σημειώνουμε ἐπίσης τὴν ὑποστήριξη πρὸς αὐτοὺς μερίδας τοῦ ἀστικοῦ ἀντιδεξιοῦ τύπου, καί τὴν ἔλλειψη διεθνῶν διασυνδέσεων.

ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ μερίδα ἀποτελοῦν οἱ σοσιαλδημοκράτες κάθε ἀπόχρωσης καί οἱ «ἀταξικοί» τεχνοκράτες. Κύρια ἐπιστήμονες (οἰκονομολόγοι, νομικοὶ, τεχνικοί, κλπ.) μέ μεγάλη ἀναλογικὴ συμμετοχὴ στά ὅργανα τοῦ Κινήματος, στηρίζονται κύρια στοὺς ἑαυτοὺς τους καί λιγότερο σέ μερικά ἀπ' τὰ κατώτερα στελέχη πού ἀναζητοῦν τίς λύσεις τῶν τωρινῶν καί μελλοντικῶν προβλημάτων τοῦ **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** σέ προσωπικότητες. Προσπαθοῦν παράλληλα νά προσεταιριστοῦν τὰ μεσαῖα συνειδητότητας στοιχεῖα τοῦ ὁργανωμένου **ΠΑ.ΣΟ.Κ.** Πιστεύουν, λιγότερο ἢ περισσότερο ἀπερίφραστα,

στη δυνατότητα αλλαγής μέσα από μεταρρυθμίσεις. Βλέπουν σάν πρώτο στάδιο την κατοχύρωση της δημοκρατίας στά πλαίσια του άστικού κράτους μέ τόν έκδημοκρατισμό τών άστικών μηχανισμών έξουσίας, δηλαδή θέλουν τή μετατροπή του άντιδημοκρατικού έξαρτημένου κράτους σε άστικό δημοκρατικό. Σέ δεύτερο στάδιο τοποθετούν τίς «άκίνδυνες» θεσμικές καί δομικές αλλαγές καί τήν κατάχτηση του σοσιαλισμού. Έπικαλούνται ώστόσο συχνά τό μαρξισμό καί κατά περίπτωση ονομάζουν τό άστικοδημοκρατικό στάδιο τους «λαϊκή έξουσία». Άγνοούν όμως τό Λαό σάν ένεργητικό παράγοντα τής Άλλαγής. Ξεχνούν άντελώς τό βασικό ζήτημα τής Ιμπεριαλιστικής έξάρτησης καί άγνοούν τό νόημα του Έθνικοαπελευθερωτικού άγώνα. Σχετικά, πολλοί άνάμεσα σ' αυτούς, δέν είναν ένθερμοί οπαδοί τής θέσης ενάντια στην ΕΟΚ, έστω καί άν έπιφανειακά σέβονται τή «γραμμή». Στά πλαίσια τών διαδικασιών του ΠΑΣΟΚ έπιδιώκουν κάποια όργανωτική του προώθηση, διαμορφώνοντας παράλληλα όρους γιά τήν μέσα άπ' αύτή κατάληψη τών μηχανισμών έξουσίας του. Σ' αύτά τά πλαίσια ζητούν συν-έδριο, διαδικασίες κλπ. Έπιδιώκουν παράλληλα τή συγκρότηση «τεχνοδομής έξουσίας» δηλαδή τήν όργάνωση, προβολή καί έξοπλισμό μέ προγράμματα τών ειδικών πού θά επανδρώσουν έναν αύριανό μηχανισμό έξουσίας, Ικανό γιά μεταρρυθμίσεις. Οί έσωτερικές τους διαφωνίες έξαντλούνται ούσιαστικά σέ διαφορές ταχτικής γιά τούς παραπάνω ένδοκομματικούς στόχους καί σέ προσωπικές άντιθέσεις. Μέ τό άλλοθι τής «πολιτικής ταχτικής» συνεργάζονται στενά μέ τούς κεντροαριστερούς, Ιδιαίτερα στή πάλη τους ενάντια στους μαρξιστές «επαναστάτες τών λόγων». Μερικοί δια-φορούν δεσμούς μέ τήν εύρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία καί Ιδιαίτερα τό S.P.D. καί θά 'θελαν νά δούν στό ΠΑΣΟΚ άνάλογα στοιχεία μέ παραδοσιακή άριστερή θητεία. Ή σχέση τους μέ τόν υπόλοιπο χώρο τής άριστεράς άκολουθεί τίς ταχτικές τους άνάγκες. Στίς σχέσεις τους μέ τόν Παπανδρέου άξιοποιώντας τήν πείρα τών δια-γραφών άκολουθούν τήν ταχτική τών μικρών θημάτων στά πλαίσια μιάς άντίθεσης έλεγχόμενης έντασης. Ύποστηρίζονται άκόμα από μερίδα του προοδευτικού άστικού τύπου. Ό θετικός τους ρόλος στό ΠΑΣΟΚ προσδιορίζεται στήν ειδική επεξεργασία καί παροχή στοιχείων τής πολιτικής του, στήν έπιρροή τους σέ σημαντικούς μαζικούς χώρους καί στή μερική άξιοποίηση τών θέσεων τους στό διοικητικό, εκπαιδευτικό ή παραγωγικό μηχανισμό.

Η ΤΡΙΤΗ πολιτική μερίδα του ΠΑΣΟΚ είναι οι μαρξιστές. Έκφρά-ζονται από μερίδα τής διανόησης καί έχουν μικρή συμμετοχή στά όργανα. Στηρίζονται στά πιό συνειδητά στοιχεία τής όργανωμένης θάσης καί Ιδιαίτερα τών άγροτών-εργατών καί τής εργαζόμενης καί σπουδάζουσας νεολαίας. Οί μαρξιστές χωρίς νά άποτελούν άπόλυτα όμοιογενή Ιδεολογική ομάδα κατανοούν τίς διαφορετικές άφετηριακές θέσεις στό προτσές μιάς αναζήτησης πού ή ανάγκη τής έχει διαπιστωθεί άπ' όλους. Τών άφετηριακών αύτών θέσεων προϋπάρχει ή βασική κατανόηση τών άρχών του ΠΑΣΟΚ καί ή διά-θεση γιά μαρξιστικές προσεγγίσεις τών προβλημάτων. Άφοριστικά έχουν όριοθετηθεί σέ καθοριστικό βαθμό άπέναντι στά διάφορα μαρξιστικά ρεύματα του έλληνικού καί διεθνούς χώρου καί ειδικό-τα έχουν ξεπεράσει μέ θετικό τρόπο καί κατάληξη τό φετιχισμό τών άρετών του παραδοσιακού άριστερού χώρου. Δέν έχουν ώστόσο σέ σημαντικό βαθμό καταχτήσει ζητήματα ταχτικής τόσο άπέναντι στις άλλες μερίδες του ΠΑΣΟΚ, όσο καί άπέναντι σέ εύαίσθητους βιωματικά συντηρητικούς, μαζικούς χώρους. Είναι όμως επίσης σημαντική ή σχετική πρόοδος τους στήν πενταετία του ΠΑΣΟΚ.

ΣΤΗ στρατηγική τους άντίληψη γιά τίς προοπτικές του Λαϊκού Κινήματος προσθλέπουν στό ΠΑΣΟΚ σάν καθοριστικό φορέα τής αλλαγής πού στή βάση μιάς πολιτικής καί ένός συσχετισμού έθνι-κής-λαϊκής ένότητας, θά όδηγήσει στήν κατάχτηση τής Έθνικής Άνεξαρτησίας σάν προϋπόθεσης γιά τή Λαϊκή Κυριαρχία, πού αύτή θά τήν έγγυηθεί στή συνέχεια, ενώ θά στηρίζει τό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό, στόχο καί τελικό έγγυητή τής Έθνικής Άνεξα-ρτησίας καί τής Λαϊκής Κυριαρχίας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ στό ΠΑΣΟΚ οί μαρξιστές ώθούν εκείνες τίς διαδικα-σίες πού τείνουν στή δημιουργία ένός σκιώδους έθνικού-λαϊκού κράτους, άντίθετα μέ τούς κεντροαριστερούς πού έπιδιώκουν μιά σκιώδη κυβέρνηση καί τούς σοσιαλδημοκράτες πού έπιδιώκουν μιά σκιώδη κρατική τεχνοδομή γιά μεταρρυθμίσεις. Σ' αύτό τό στόχο προσπαθούν νά ύποτάσσουν τήν πολιτική τους γιά όργανω-τικά - Ιδεολογικά - διαδικασιακά ζητήματα καί ζητήματα δράσης. Ή πολιτική αύτή λιγότερο ή περισσότερο συνεπής κάθε φορά, συγκρούεται άναγκαστικά μέ τήν πολιτική τών άλλων μερίδων. Άλλά άν τήν πολιτική αύτή τών μαρξιστών καθοδηγούν τά βασικά στοιχεία τής στρατηγικής πού παραπάνω άναφέραμε, δέν τήν κα-θοδηγεί μιά λεπτομερειακά επεξεργασμένη στρατηγική. Ή έλ-λειψη μιάς πλήρους στρατηγικής γενικά γιά τό ΠΑΣΟΚ είναι ή άλλη

ώψη τής άντίστοιχης άδυναμίας τών μαρξιστών στό έσωτερικό μέ-τωπο. Άναφερόμαστε εδώ θέβαια όχι σ' ένα ένδοστροφες-φαιρια-στικό ζήτημα, αλλά στό ίδιο τό ζήτημα του Κινήματος καί στις ύπο-κειμενικές του άναφορές στόν έσωτερικό του ΠΑΣΟΚ, ενώ οί πολι-τικές μερίδες θά συνυπάρχουν.

ΥΠΑΡΧΕΙ όμως άλλη μιά βασική άδυναμία άνάμεσα στους μαρξι-στές. Άν καί όπως άναφέρθηκε δέν ύπάρχουν διαπιστωμένες-κα-τεστημένες Ιδεολογικές διαφορές μεταξύ τους στις συνθήκες τής δράσης, ή έλλειψη πλήρους στρατηγικής όδηγεί σέ μεταξύ τους άντιθέσεις άκόμα καί συγκρούσεις. Ύπάρχει άμοιβαία έλλειψη έμ-πιστοσύνης άνάμεσα σέ πολλούς άπ' αυτούς, πού τροφοδοτήθηκε από όπορτουνιστικές ή άριστεριστικές λειτουργίες καί περιθωρια-κές άντιθέσεις (προσωπικές κλπ.).

ΘΑ ΧΡΕΙΑΖΟΤΑΝ άκόμα, ειδική άναφορά σ' ένα συγκεκριμένο στοιχείο του μαρξιστικού χώρου του ΠΑΣΟΚ, τόν Α. Παπανδρέου. Ό Α. Παπανδρέου γιά λόγους ύποκειμενικούς καί άντικειμενικούς έχει πολλαπλάσιες δυνατότητες άσκησης μαρξιστικής πολιτικής, τής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ. Στά πλαίσια αύτής τής πολιτικής ό Α. Π. λειτουργεί σάν πρόεδρος όλου του ΠΑΣΟΚ, σάν ήγέτης υπεράνω όλων τών πολιτικών μερίδων. Έχει ύποστηριχθεί πώς ό Α.Π. είναι «ύπερτασικός» καί τοποθετείται μέ βάση τούς συσχετισμούς πού διαμορφώνονται στά πόδια του. Πρόκειται γιά λάθος. Ό Α.Π. προσαρμόζεται στους συσχετισμούς (είναι άρχή αύτό γιά τούς μαρξιστές) αλλά όχι παθητικά «ύπερτασικά». Άπ' τή προεδρική θέση λειτουργεί μέσα στους συσχετισμούς καί συγκεκριμένα άπ' τήν πλευρά τών μαρξιστών. Ήγεμονεύει πάνω σ' όλες τίς μερίδες του ΠΑΣΟΚ γιά λογαριασμό τών μαρξιστών. Έκφράζει τούς στό-χους τους, ώθεί στους στόχους τους (στόχους του ΠΑΣΟΚ) μέ βάση αυτούς τούς συσχετισμούς πού μέσα τους λειτουργεί καί συμβάλλει στή διαμόρφωσή τους. Ή πολιτική του αύτή έχει όλα τά θετικά πού παρέχουν τά καταχτημένα στοιχεία στρατηγικής, καί όλες τίς άδυναμίες τής έλλειψης πλήρους στρατηγικής τής μαρξι-στικής μερίδας. Γεννιόνται εδώ άντιθέσεις άνάμεσα σ' αυτόν καί σ' άλλα στοιχεία του μαρξιστικού χώρου, άντιθέσεις πού περιγρά-ψαμε τή φύση τους. Έτσι, π.χ. ό κεντρισμός πού έχει έπιδείξει με-ρικές φορές σχετικά μέ τίς πολιτικές μερίδες (τίς άναγκαία συνυ-παρκτές) άφορά άπλά ταχτικό λάθος καί όχι έκφραση «ύπερτασι-σμού». Άπό μιά άποψη τά ζητήματα αύτά άφορούν προβλήματα ένδοεπικοινωνίας καί έσωτερικής λειτουργίας του μαρξιστικού χώρου, όχι θέβαια σέ Ιδιαίτερα όργανωτικά πλαίσια.

ΣΤΕΝΑ δεμένο μέ τά παραπάνω είναι τό ζήτημα τής όργάνωσης όπως έντάσσεται στις στρατηγικές άντιλήψεις τών μαρξιστών, κα-θώς καί ή σχέση του Α.Π. μέ τήν όργάνωση, μιά σχέση πολυσυζη-τημένη. Ό τελικός ρόλος τής όργάνωσης προσδιορίζεται σάν βα-σικός φορέα τής λαϊκής έξουσίας. Μ' αύτή τήν έννοια ό τωρινός ρόλος τής όργάνωσης είναι τό άπλωμά της στήν κοινωνική βάση τής λαϊκής έξουσίας καί ή διαμόρφωση τών άντίστοιχων πολιτικών συσχετισμών στό έσωτερικό της, σέ μιά διαλεχτική άλληλεξάρτηση πού περιλαβαίνει καί τίς κάθε φορά Ιεραρχήσεις καί συγκεκριμε-νοποιήσεις, καθώς καί τή θετική άντιμετώπιση τών γενικότερων πολιτικών συγκυριών.

Η ΤΩΡΙΝΗ κοινωνικοπολιτική σύνθεση καί ό μαζικός χαρακτήρας τής όργάνωσης προσδιορίζουν γιά τούς μαρξιστές μερικά στοιχεία σέ σχέση μ' αύτή. Άρχικά, στήν τωρινή φάση ή όργάνωση δέν πρέ-πει νά καταστεί κυρίαρχος μηχανισμός στό ΠΑΣΟΚ. Ή όργάνωση πρέπει νά γίνει κυρίαρχη όταν διαμορφώσει σταθερούς κοινωνι-κούς καί πολιτικούς συσχετισμούς πού νά έγγυώνται τό ρόλο της. Αυτό θά πρέπει νά τό πραγματοποιεί κάτω από συνθήκες μή κυ-ριαρχίας, ενώ θά τό μπορεί μέ κατάλληλη διάταξη καί λειτουργία τών μαρξιστών σ' όλα τά επίπεδα. Επίσης, ή όργάνωση (σάν μαζική) δέν μπορεί νά άντιστοιχεί στό «πρωτοπόρο κόμμα». Αύτή ή θέση δέν άγνοεί τήν αναγκαιότητα τής διαλεχτικής σχέσης πρωτοπο-ρίας-μαζών. Άλλά τήν άντιλαμβάνεται πάλι σάν κατάλληλη διάταξη καί δράση, τών μαρξιστών μέσα στήν όργάνωση καί τό μαζικό χώρο. Ό ίδιος ό Α.Π. δέχεται αύτή τή διαλεχτική, καί μάλιστα τήν έφαρ-μόζει σά διαλεχτική ήγέτη-μαζών. Αυτό είναι θέβαια συνεπές στό σχήμα πρωτοπορία-μάζες στό μέτρο πού λειτουργεί καί ή έσωτε-ρική διαλεχτική άνάμεσα στους μαρξιστές, γιατί τότε μόνο οί χω-ριστές δράσεις τών μαρξιστών (μαζί καί του Α.Π.) άνάγονται στήν ποιότητα «πρωτοπορία», μιά ποιότητα πού άξιοποιεί τίς διαφορετι-κές χωριστές δυνατότητες.

ΜΙΑ Ικανοποιητική τέτοια διαλεχτική, πού άνάγεται τελικά σέ κατάλληλες όργανωτικές έπιλογές, λειτουργίες, στελεχώσεις καί άλλες προσπάθειες (καί μιά άπ' αυτές άποτέλεσε ή άπόφαση τής 5ης συνόδου τής Κεντρικής Έπιτροπής), είναι προϋπόθεση γιά τήν παραπέρα επεξεργασία καί ύλοποίηση τής στρατηγικής του ΠΑ-ΣΟΚ.

Τό δράμα μιᾶς σοσιαλιστικῆς καί ἀδέσμευτης Μεσογείου...

Λίγες μόνο μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἐτοιμαζόμενη πανηγυρικὴ τελετὴ τῆς ὑπογραφῆς στὸ Ζάππειο, τῆς συμφωνίας γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς χώρας στὴν ΕΟΚ ἐκπρόσωποι Σοσιαλιστικῶν Κομμάτων ἀπ' ὅλες σχεδὸν τὶς χώρες τῆς Μεσογείου – ἔξη ἀπὸ τὶς ἀντιπροσωπεῖες θὰ ἐκφράζουν τὶς ἀπόψεις κυβερνήτων κομμάτων – θὰ συνέλθουν στὴν Ἀθήνα (15-17 τρέχ.), στὰ πλαίσια τῆς Τρίτης Συνδιάσκεψης τῶν Σοσιαλιστικῶν Κομμάτων τῆς Μεσογείου γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ πάρουν ἀποφάσεις πάνω στὰ πολιτικά, κοινωνικά καὶ οἰκονομικά προβλήματα πού σηματοδεύουν τὸ μεσογειακὸ χώρο.

ΔΕΝ πρόκειται βέβαια γιὰ μιὰ ἀντιπαράθεση ΕΟΚ καὶ κάποιου ὑπὸ σχηματισμὸν «μεσογειακοῦ μπλόκ». Ὅμως ἀντικειμενικά φανερώνει τὶς δύο διαφορετικὲς γραμμές πλεύσης σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀντίληψη μιᾶς «ἐθνικῆς συμφέρουσας» ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀνάμεσα στὸν πάγιο δυτικὸ δογματισμὸ τῆς δεξιᾶς καὶ τοῦ δρόμου πού προτείνει τὸ ΠΑΣΟΚ καὶ πού συνίσταται στὴν ἀνάπτυξη διεθνoῦς δραστηριότητας καὶ τὴν καλλιέργεια σχέσεων μέ τὸν θαλασσινὸ, τὸν νοτιοευρωπαϊκὸ καὶ τὸν ἀραβομεσανατολικὸ χώρο. Ὁ ἴδιος ὁ Α. Παπανδρέου θὰ εἶναι ὁ βασικὸς εἰσηγητὴς στὴ διεθνῇ αὐτὴ συνάντηση.

ΟΤΑΝ πρὶν τρία χρόνια στὴν Βαρκελώνη σέ μιὰ ἡμι-νόμιμη συνάντηση (ἡ δημοκρατία δὲν εἶχε ἀκόμα ἀποκατασταθεῖ) στὸ ξενοδοχεῖο «Πριγκίπισσα Σοφία» γινόταν ἡ πρώτη συνάντηση ἀντιπροσώπων σοσιαλιστικῶν κομμάτων τῆς Μεσογείου ὁ κύκλος ἦταν ἀρκετὰ περιορισμένος καὶ ἡ κοινὴ τελικὴ διακήρυξη καὶ οἱ στόχοι τῆς εἶχαν περισσότερο τὸ χαρακτῆρα προσδοκιῶν. Ἀκριβῶς αὐτὸ εἶχε τονίσει στὸ λόγο του ὁ καθηγητὴς Τιέτρο Γκαλβάν – σήμερα δήμαρχος τῆς Μαδρίτης – ἀντιπροσωπεύοντας τὸ Λαϊκὸ Σοσιαλιστικὸ κόμμα τῆς Ἰσπανίας. Στὸ διάστημα πού κύλησε ἀπὸ τότε ἡ ἀποκατάσταση μιᾶς κοινῆς γλώσσας ἀνάμεσα σέ δυνάμεις πού παρουσιάζουν ὁμολογημένους ἰδεολογικὲς διαφορὲς σημειώθηκε στὸ ἐπίπεδο τῆς προάσπισης κοινῶν πολιτικῶν στόχων μέ ἀναφορά τῆς Μεσογείου καὶ τὴν προσήλωση σέ μιὰ μαχητικὴ ἀντιμπεριαλιστικὴ γραμμὴ.

ΕΤΣΙ σήμερα, στὴν Τρίτη Συνδιάσκεψη τῶν Σοσιαλιστικῶν Κομμάτων τῆς Μεσογείου ἡ συμμετοχὴ παρουσιάζεται κατὰ πολὺ εὐρύτερη, σάν ἀποτέλεσμα μιᾶς «ἐν τῶν γίνεσθαι» συσπειρώσεως πολιτικῶν δυνάμεων τῆς λεγόμενης «φτωχῆς» νότιας Εὐρώπης. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος πού τὸ 1976 εἶχε σπεύσει νὰ καταγγεῖλει τὴ συνάντηση τῆς Βαρκελώνης, τοῦ Ἑργατικοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἰσπανίας (PSOE) καὶ ἀκόμα τοῦ γαλλικοῦ καὶ ἰταλικοῦ κομμουνιστικοῦ

κόμματος ἐνδεικνύει τὸ αὐξανόμενο ἐνδιαφέρον σημαντικῶν πολιτικῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀποκατάστασης ἐνὸς διαλόγου μέ παραμεσότητες ἀφρικανικῆς καὶ ἀραβομεσανατολικῆς πολιτικῆς δυνάμεις μέ ἄξονα ἀναφορᾶς τὰ προβλήματα τῆς μεσογειακῆς λεκάνης.

Ἀναλυτικὰ στὴν Τρίτη Μεσογειακὴ Συνδιάσκεψη θὰ πάρουν μέρος:

● **ΚΥΠΡΟΣ:** Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα, ΕΔΕΚ τὸ ὁποῖο συμμετέχει στὸν «Προοδευτικὸ Σοσιαλιστικὸ Ὄργανισμὸ τῆς Μεσογείου» ἀπὸ τὰ πρῶτα του θήματα καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ κόμμα ΑΚΕΛ πού παίρνει μέρος γιὰ πρώτη φορά σάν παρατηρητῆς.

● **ΙΣΠΑΝΙΑ:** Τὸ Ἑργατικὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα (PSOE) τὸ ὁποῖο μετὰ τὴν ἐνοποίησή του μέ τὸ λαϊκὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα εἶναι πλῆρες μέλος.

● **ΓΑΛΛΙΑ:** Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα (Παρατηρητῆς). Τὸ Ἐθνικὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα (PSU) καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα (γιὰ πρώτη φορά σάν παρατηρητῆς).

● **ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ:** Ἡ «Ἐνωση τοῦ Ἑργαζόμενου Λαοῦ» καὶ ἡ «Ἐνωση Γιουγκοσλάβων Κομμουνιστῶν».

● **ΣΥΡΙΑ:** Τὸ κυβερνητικὸ «Ἀραβικὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα Μπάαθ». Στὴν ἀντιπροσωπεῖα αὐτὴ θὰ συμμετέχουν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ ἱρακινικοῦ Μπάαθ μετὰ τὴν ἔνωση Συρίας-Ἰράκ.

● **ΜΑΛΤΑ:** Τὸ κυβερνητικὸ Ἑργατικὸ Κόμμα.

● **ΑΛΓΕΡΙΑ:** Τὸ κυβερνητικὸ Ἐθνικοαπελευθερωτικὸ Μέτωπο.

● **ΛΙΒΑΝΟΣ:** Τὸ Προοδευτικὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα τοῦ Τζουμπλάτ καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ κόμμα.

● **ΛΙΒΥΗ:** Ἀντιπροσωπεῖα τῆς Λαϊκῆς Συνέλευσης.

● **ΑΙΓΥΠΤΟΣ:** Ἀντιπροσωπεῖες κομμάτων τῆς ἀριστερῆς ἀντιπολίτευσης.

● **ΙΤΑΛΙΑ:** Τὸ Σοσιαλιστικὸ καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα.

Θὰ συμμετάσχουν ἀκόμα ἡ Ὄργάνωση γιὰ τὴν Ἀπελευθέρωση τῆς Παλαιστίνης πού ἀποτελεῖ ἰδρυτικὸ μέλος τοῦ «Προοδευτικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Μεσογείου» καὶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Μετώπου **POLISARIO**.

● Ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ΠΑΣΟΚ πού ἀποτελεῖ μέλος τῆς μόνης Γραμματείας καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ δραστήρια μέλη τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Μεσογείου, θὰ πάρει μέρος σάν παρατηρητῆς τὸ ΚΚΕ ἔσωτ. Τὸ ΚΚΕ ἀπαντώντας στὴν πρόσκληση γιὰ συμμετοχὴ δήλωσε ὅτι συμπαρίσταται ἀλλὰ δὲν θὰ πάρει μέρος ἀφοῦ συμμετέχει τὸ ΚΚΕ ἔσωτ.

Ἡ ΒΑΣΙΚΗ ἐκτίμηση ὅτι ἡ Μεσογεία «ἐγίνετο ὁ πιὸ εὐαίσθητος χώρος ἀντιπαράθεσης τῶν δύο μεγάλων δυνάμεων καὶ τὸ θέατρο τῆς πιὸ ἐπιθετικῆς πολιτικῆς τῶν ΗΠΑ» ὁδηγεῖ στὴν κατάφαση τῆς ἀναγκαιότητας τῆς χάραξης καὶ ἐπεξεργασίας μιᾶς κοινῆς, συλλογικῆς στρατηγικῆς ἱκανῆς νὰ προασπίσει τὴν ἐθνικὴ αὐτονομία καὶ ἀνεξαρτησία τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς, τὴ σοσιαλιστικὴ ἀνάπτυξη καὶ νὰ διασφαλίζει τὴ σόγιο σάν πεδίο εἰρηνικῆς συνεργασίας καὶ εὐημερίας τῶν λαῶν. Στὸ πνεῦμα αὐτῆς τῆς συλλογιστικῆς ἡ Συνδιάσκεψη τῆς Μάλτας (Ἰούνιος 77) καθόρισε τὶς ἀκόλουθες ἰδεολογικὲς καὶ πολιτικὲς ἀρχές γιὰ τὴ διαμόρφωση αὐτῆς τῆς στρατηγικῆς:

1. Ἡ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία τῶν λαῶν τῆς Μεσογείου θὰ γίνετο συνειδητὴ μέσα ἀπὸ τὴν πολιτικὴ, οἰκονομικὴ καὶ πολιτιστικὴ συνεργασία, ἐλεύθερη ἀπὸ ὁποιοδήποτε εἶδος ἀνάμειξης τῶν ὑπερδυνάμεων ἢ τῶν πρακτόρων τους.
2. Ἡ δημοκρατία εἶναι ἡ μόνη μέθοδος γιὰ τὴ συνειδητοποίηση τῆς ἐλευθερίας κάθε ἀνθρώπου καὶ τὴν ἐπίτευξη τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς προόδου.
3. Ἡ ἐπίτευξη τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ.
4. Λογικὴ ἀλλαγὴ τοῦ διεθνoῦς οἰκονομικοῦ συστήματος μέ τὴν ἀναδιάρθρωση τῶν ὑπαρχόντων σχέσεων μεταξύ τοῦ ἀναπτυσσόμενου «Νότου» καὶ τοῦ ἀναπτυσσόμενου «Βορρᾶ» μέ στόχο τὴν πλήρη συμμετοχὴ σὲν τῇ προόδῳ καὶ τὴν ἐξέλιξη ὅλων τῶν λαῶν, πράγμα πού θὰ ὁδηγήσει στὴν ἰδρυση μιᾶς νέας, δίκαιης διεθνoῦς οἰκονομικῆς τάξεως.
5. Πλήρης ὑποστήριξη πρὸς ὅλους τοὺς ὑπὸ ἐκμετάλλευση καὶ καταπιεσμένους λαοὺς μέ σκοπὸ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἀγῶνα τους γιὰ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση καὶ κυριαρχία.
6. Ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Μεσογείου ἀπὸ ὁποιαδήποτε ξένη παρουσία, στόλο ἢ στρατιωτικὴ θάση.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ αὐτὲς εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ ἀποτελέσουν καὶ τὸ πλαίσιο τῆς Τρίτης Μεσογειακῆς Συνδιάσκεψης τῆς Ἀθῆνας. Εἶναι ἐπίσης βέβαιο ὅτι τὸ δράμα γιὰ «μιὰ Μεσογεία, ἀδέσμευτη καὶ σοσιαλιστικὴ» ἀντιμετωπίζει πολλὰ δυσκολίες τόσο ὑποκειμενικὲς ὅσο καὶ ἀντικειμενικὲς καὶ ἔχει ἀκόμα πιὸ πολλοὺς ἐχθροὺς!...

Κάθε Κυριακὴ

Εξόρμηση

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ